

DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE

A magyarországi nagy- és kistőzsdetulajdonosok szakközlönye és értesítője.

A DOHÁNYGYÁRTÁS, ELADÁS, VALAMINT A HOZZÁTARTOZÓ CIKKEK SZAKKÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár fél évre 5 kor.

Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő:

HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Eötvös-utca 5.

hová az előfizetési összegek
— valamint a kéziratok küldendőek. —

TARTALOM: Egy fontos kérdés a dohányipar terén. — Egy központi dohányáruda a fővárosban. — Az adóhátralékok befizetése. — Vegyes hírek.

Egy fontos kérdés a dohányipar terén.

A dohány története ismeretes őseredetétől kezdve. Tudunk ama fanatikus fogadtatásról, melyre azonnal felfedeztetése után talált, tudunk azon tilalmakról is, melyeket a kormányok ellene kibocsátottak valamint a fokozatosan beálló közkedveltségről, melynek később örvendett, a világot meghódító diadaláról, hasznáról, melyet kereskedelemnek és iparnak hozott.

Az idők haladtával azután adótárgynak szemelték ki az államok és pedig, a mint látjuk, nagyszerű sikerrel, jóllehet el kell ismerni, hogy a lehető jövedelmezésnek tulajdonképeni nagyságát még eddigelé megállapítani nem sikerült.

A dohány azonban fogyasztás szempontjából az egész föld kerekéségén egy mindenféle ingadozásnak alávetett élvezeti cikk. Oly sajátos természetű termék az, hogy esodálkozni sem szabadna azon, ha egy napon fogyasztásának kétszeresét és háromszorosát érné el, aminthogy megtörténhetnék az, hogy a dohány egyszerre rossz hirbe jön és lassanként kiszorulna az élvezeti cikkek sorából.

Bizonyos, hogy ez állítás sok ellentmondásra fog találni. Hogyan? Jöhetne idő, a mikor az emberek le tudnának mondani dohányról, szivarról, cigarettáról? Hisz az lehetetlen! Bocsánat, máról holnapra bizonyára nem történhetnék meg, azonban a tudományos nagyképűség agitatója képes ily eredményt létesíteni.

Négy évtized óta kísérem figyelemmel azokat a nyilatkozatokat, melyek a dohányról elhangzanak. Hol veszedelmes élvezeti cikk és teljesen kerülendő, hol kevésbé veszedelmes és mérsékeltén ajánlatos, hol idegzsongító és igen hatásos. Ma a nikotin káros, holnap a dohányzás alatt végbemenő égési folyamat, majd ismét a zsiranyag az, melyről nem tudni hová tartozik és mely ártalmas, mindegyik szaktudósnak más a véleménye, a zavar pedig egyre nő. Ártalmas-e a dohány élvezet az emberi szervezetnek vagy nem? Erre a kérdésre tudtommal még eddigelé határozott választ nem kaptunk. Ezer féle nézetet hallottam erről az idők folyamán, de egy sem volt köztük, mely el ne sáncolta volna magát tengernyi „ha“ és „de“ mögé.

Kiváló fontossága, az összes dohánytermelők, dohányiparosok és kereskedők, különösen azonban az összes monopolállamokra nézve, hogy közről vizsgálják a kérdést, ártalmas-e a dohány az emberi szervezetnek vagy nem. A kérdésre minden kételyt kizáró feleletet kellene adni, hogy minden időkre megállapítható legyen, vajjon az egészségre hátrányos méreggel van-e dolgunk vagy hogy a dohány ép ellenkezőleg nem-e befolyásolja kedvezően az emberi szervezetet, nem pusztító ellensége-e egynémely élősdiének, nem bír-e jótékony hatással az agyra és vérkeringésre stb. stb.

A közegészség szempontjából, mely mindannyiszor hallatja szavát, valahányszor az egészség megjavításáról van szó, már rég kel-

lett volna positiv véleményt hallanunk a dohányélvezetről. A közönségre rossz benyomást tesz, ha hol mellette, hol ellene prédikálnak, a közönség végül semmit sem hisz és megvalljuk, hogy ez időszerint úgy is van.

De kiváltképen, mint mondottuk, a termelésnek, kereskedelemnek és iparnak nagy érdeke, hogy e kérdés végleg tisztáztassék. Első sorban a monopolállamoknak lenne kötelességük egy tisztán szaktudósokból álló congressusnak létesítése. Egybe kellene hívni egy congressust, melynek tagjai a legkiválóbb tanárok, orvosok, vegyészek, állatorvosok, természettudósok, dohányültetvényesek és dohánygyárosok köréből kerülnének ki. E tagokat 3 vagy 5 évi időtartamra szóló megbízatással kellene ellátni, mely idő alatt megfigyeléseket, kísérleteket, vizsgálatokat kellene végezniök és minden szükséges eszközt alkalmazniok annak a kérdésnek megfejtése céljából, mely a jelenben ép oly kevéssé van tisztázva, mint volt egy évszázad előtt.

És ennek a célja?

Az a sok részben irányzatos, részben fontoskodó vélemény egyes szaktekintélyek részéről tűnjék el a napilapok hasábjaiából és a világ lépjen a dohánynak teljes és zavartalan élvezetébe, vagy ha tényleg ártalmas, akkor szokják le róla. Manap elegendő, ha valamely balga hír megjelenik a lapokban, hogy csak reszketve és aggodalommal, legjobb esetben nagy elővigyázattal adja át magát valaki a dohány élvezetének. De a dohánytermelés emelése, a dohányipar gyors fejlődése és a dohánykereskedelem szempontjából is kívánatos lenne, hogy e cikket mindenütt bizalommal fogadják, nem pedig azzal a bizalmatlansággal, melylyel ma uton-utfélen találkozik.

De még fokozottabb mértékben, mint a monopol államoké, feladata azon államoknak, melyek a dohánymonopoliiumot még be nem vezették, hogy e kérdést dülőre vigyék. A mi egészen természetes. Érthető, hogy e tekintetben sokkal nagyobb a bizalom az állam iránt, mint a magánipar iránt. Talán ez az oka is, hogy a dohányélvezet, dacára a sok ellene intézett támadásnak, mégsem találkozik oly nagy bizalmatlansággal. A magániparnak e szerint még sokkal nagyobb érdeke, hogy

a dohánynak egészségi hitelét, ha megérdemli, helyreállítsa és megszilárdítsa és csodálkozónánk, ha nem látnók Németországot az első sorban, a mikor szerény indítványunk előbb vagy utóbb napirendre kerül. Mert hogy ez történni fog, az iránt, tekintve a tárgy fontosságát, kétség nem lehet.

Hatsek A.

Egy központi dohánynagyáruda a fővárosban.

Az örökös viszály tárgya, a dohánynagyáruda végső napjait éli a fővárosban. Budapest 1000 kistőzsdése a nagyőzsdésben látja azt az üzleti akadályt, mely a kiselárusítás gyakorlását lehetetlenné teszi.

És a kistőzsdések ezen nézetében nincs is semmi túlzás. Époly kevéssé kereskedői, mint reell eljárás az, ha a nagyőzsdések állítólag ingyenes szolgáltatásokat tesznek a kincstárnak, míg másfelől abból a keresetből élnek, a mit a hozzájuk utalt kistőzsdésektől megvonnak. A főváros nagyőzsdései által véghezvitt ezen ámitás olyan, hogy sokan közülök tényleg ezen véleményben élnek, mintha a világ legszolidabb üzlete volna, a mit ők vezetnek. Tehát talán optikai csalódás. Csakhogy nem tudunk elképzelni józan embert, a ki elég elfogult lenne, ily világos és érthető dolgot, mint a szóban levőt félre ismerni. Mert a fővárosi nagyőzsdések igen jól tudják és ha nem tudnák, megmondják nekik üzleti könyveik, hogy az a $\frac{6}{10}$ és $\frac{7}{10}$ illetve $\frac{8}{10}$ százalék provisio egy fillérral sem tesz ki többet, mint a mennyi az üzleti költség. És ép oly jól tudják, hogy a kistőzsdé jövedelme az, mely az ő hasznukat képezi és hogy az a 100,000 korona, a mit kistőzsdéi provisio fejében évenként elvonnak a szegény kistőzsdésektől, oly kereset, mely egyrészt a kincstár javára válik, másrészt pedig az 1000 kis existenciát súlyosan károsítja.

De még arról sem lehet tulajdonképen szó, hogy ezt az összeget a kincstár nyeri. Mert ha ez így lenne, akkor először a nagyőzsdének meg kellene fizetni a kicsiben eladott áruk fejében járó 1% bért, épúgy mint a kistőzsdés. Másodsor kivetnének a nagyőzsdé megadóztatásánál adót a nagyőzsdések proviziójára, a mi ez időszerint csak úgy történik, hogy összevonják a nagy- és kistőzsdé provizióját, a mi igen helytelen, a mennyiben a nagyőzsdé $\frac{7}{10}$, a kistőzsdé pedig mintegy 10 százalékot hajt. Évi 15 millió koronányi forgalomról ez tekintélyes összegre rug.

A vidéki nagyőzsdéseknek halvány sejtelmük sincs róla, mily hátrányban vannak fővárosi collegáikkal szemben. Ott, hol a provisio épúgy mint itt szintén alig tesz ki többet, mint a mennyi az üzleti költség, a kiselárusításból eredő provisio elvégre kártalanítás számba mehet, jöllehet ezt a manipulációt sem szabadna a miniszteriumnak túrníe, minthogy kötelessége volna

a nagytőzsdés munkáját megfizetni. De sok körülmény szól mellette, hogy a nagytőzsdés valami módon kárpótlást keressen, főleg pedig az a körülmény, hogy az egész összeg sokkal csekélyebb, semhogy a kistőzsdéseknek érzékeny megkárosításáról lehetne beszélni. Máskép áll azonban a dolog itt a fővárosban.

Mindenek előtt itt a nagytőzsdére nincs többé szükség. Teljesen céltalan itt és csak arra szolgál, hogy egynehány embernek csekély vagyonuk után magas évjáradékokat fizessen. És tulajdonkép vállalkozókról lehetne beszélni, kik mások által vezetetik üzleteiket. Elárusítói jogukat akként gyakorolják, hogy még a mellékcikkeket is óriási mérvben forszíroznák és nem egy nagytőzsdés fizeti az ezekből elért haszonból az ő embereit. Mondhatni tehát, hogy itt az egyik monopolum a másikat szüli. A vállalkozó, a kinek itt a fővárosban eladási engedélye van, a legsimább, legkellemesebb üzleti összeköttetésben áll a kincstárral. Két dologra van szüksége csupán, hogy fáradság nélkül, nyugodtan és jövedelmezően biztosítsa existenciáját. Először engedélyre, mely feljogosítja üzlete vezetésére és másodsor 60—100,000 koronára, mely összeg után 15—20 százalék kamatot huz. A semmittevésért és azért a zseniális gondolatért, másokat dolgoztatni maga helyett, járó ezen aránylag magas kamatot annak, az 1000 fővárosi kis existenciának kell megfizetniök kik nyomorúságosan küzdenek létükért, míg az okos vállalkozók a nyári unalmat világfürdőkben ütik agyon. Meg kell engedni, hogy a vidéki nagytőzsdéseknek távolról sincs oly jó dolguk mint budapesti collegáiknak, mert amazok dolgozni kénytelenek, különben nem keresnének semmit dacára a kistőzsdéjüknek.

És most térjünk vissza eredeti témánkra. A fővárosi nagytőzsdéket be akarják szüntetni, a kistőzsdések áldására és hasznára. Véget akarnak vetni egy állapotnak, mely sem nem időszerű, sem nem jogosult. Lehetetlen, hogy egypár ember miatt, a kik tőkepenzesek és egyébként is elegendő jövedelmet huznak várostól és államtól, ezer család éhezzen, mely dolgozik az államnak is alig keresi meg a száraz kenyeret. E nézetten nemcsak az összes fővárosi kistőzsdések vannak, hanem a pénzügyminiszterium mértékadó körei valamint nagyszámu képviselő is, a kik támogatni fogják a fővárosi dohányárusok petitióját.

Gyökeres változás várható ez irányban. A fővárosi nagytőzsdék mint ez idő szerint fölöslegnek, meg fognak szünni. Ezek helyébe létesülni fog egy központi elárusító hely, mely meglepő lesz és ugy a kincstárnak mint a kistőzsdéseknek tetemes előnyököt fog biztosítani.

Az adóhátralékok befizetése.

A pénzügyi bizottság az adóhátralékok befizetése tárgyában a következő új §-t vette fel az indeminációs törvényjavaslatba:

5. §. Az 1005. évből származó, valamint az 1906. év I. negyedéből származó közadótartozások befizetésére következő határozatok irányadók:

1. 1905. január elsejétől az 1906. évi július 15-éig késedelmi kamat számításának helye nincs.

2. A jelzett adótartozások két egyenlő részletben, még pedig az első részlet 1906. október végeig, a második részlet 1907. év végéig fizethetők.

3. Az ekképp elhalasztott adótartozások után olyan adózóknál, akiknek évi tartozása 200 koronát nem ér el, késedelmi kamat felszámításának helye nincs.

4. Ezenkívül felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy egyes adózóknak indokolt kérelmére a fenneb-
biekben megállapított határidőn túl terjedő halasztást engedélyezhessen, sőt a késedelmi kamatot tekintet nélkül az adótartozás nagyságára, méltányos elbírálást igénylő esetekben engedhesse.

5. Felhatalmaztatik továbbá a pénzügyminiszter, hogy az illetéktartozások befizetésére nézve a fizetésre kötelezettek helyzetének méltányos figyelembevételével szintén messzebbmenő halasztásokat engedélyezhessen s indokolt kérelmükre a késedelmi kamatokot is elengedhesse.

Vegyes hírek.

Hazai ipar. Olvasóink előtt ismeretes a mi nézetünk ama cikkekről melyek a dohánytőzsdékben dohányrequisitumok gyanánt kerülnek áruba. Mindig az volt s ma is az a nézetünk, hogy első sorban az elárusító, másod sorban pedig a vevő érdeke mértékadó abban az irányban, hogy egy cikk a dohánytőzsdékben bevezethető-e. Annak sem szabad előfordulnia hogy a vevő rosszabb minőségű árut kapjon csak azért, mert az hazai termék.

Annál nagyobb a gyalázat, ha a dohányárus oly árut hoz forgalomba, mely idegen származású és a mellett rosszabb s drágább mint az idehaza gyártott áru.

Igenis gyalázat, ha nagytőzsdések nem átallják a hozzájuk utalt kistőzsdéseknek oly árut sózni a nyakukba, mint az, melyet a csehországi *Chrastban létező Heisler* cég gyárt. Papirszipka ez, oly áru, melyet iskolás gyerekek is tudnak csinálni, melyet tehát ép oly jó sőt jobb minőségben, de sokkal olcsóbban idehaza Magyarországon is lehet kapni. A VI—VII. kerületi nagytőzsdé ezen szivarszipkákat elárusítja a kistőzsdéseknek. A mellett a közöny mellet, melyet a kistőzsdések ily dolgok iránt tanusítanak, nem szabad csodálkozni azon, hogy az Ausztriában adót fizető gyáros a mi jó pénzünket kicipeli, ha ideben az országban számos kis existencia ezen iparág területén tönkre is megy. Magyar dohányárusoktól azonban, a kiknek azon körülmény folytán, hogy a kistőzsdések hozzájuk jönnek, könnyű, szolgálatjára lenni a cseh gyárosnak, meg kell követelni annyi hazafiságot, hogy e szipkát forgalomba ne hozzák. Ha ezen felszólításunk sem vezetne eredményre, majd javaslatot nyujtunk be a pénzügy- és a kereskedelmi miniszteriumnak, hol kell tulajdonképen a magyar ipar pártolását megkezdeni.

Figyelmeztetés! Számos dohányárus arról értesít bennünket, hogy üzleteikben a *Dohányárusok Közlönye* előfizetéséről szóló nyugtákat mutatnak be. Egynémely tőzsdés lépre is ment, amennyiben más ugynevezett »szaklap«-ra fizetett elő, mely semmiféle vonatkozásban nincs sem a szakkal, melyet képviselünk, sem lapunk irányával.

Figyelmeztetjük ennél fogva tisztelt olvasóinkat, hogy pontosan ügyeljenek lapunk címére és kérjük, hogy a csalás minden kísérletét velünk azonnal közölni sziveskedjenek.

Több dohányárus kérdezősködésére a nyári fürdőzés tekintetében a következőket közöljük:

A nagyárus, ha csak rövid időre is elhagyja üzletét és azt idegenek által vezetetni akarja, köteles az illető pénzügyigazgatósághoz szabadságért folyamodni azon személyek megnevezésével, a kiket távollétében az üzlet vezetésével megbizni akar. Miután az engedély tulajdonosa a hatósággal szemben felelősséget vállal mindazért a mi az üzletben történik, a legsúlyosabb büntetés érheti, ha távollétében tényleg szabálytalanságok fordulnak elő és ő engedélyt nem kér a helyettesítésre. A kistőzsdés az engedélyes távollétében vezetheti a férj, a feleség a gyermek rövidebb ideig; ha azonban idegenekre bizzák, akkor szintén folyamodni kell szabadságáért.

Ez is siker. Előre megmondottuk, hogy az osztrák dohányárusoknak az okmány és levélbélyegek proviziójának felemelésére vonatkozó kérélmé mint nevetséges vissza fog utasítani.

A szegény osztrák kistőzsdések ismét felültek holmi u. n. »szaklapnak.« Jobb anyag híján oly dolgokat tált fel olvasóinak, nyilván, hogy kegyeit megnyerje, a mik természetesen minden dohánytőzsdésnek kellemesek volnának. Hogy keresztülvihetők és egyáltalán lehetséges-e ily dolgok keresztülvitele, arról előzetesen gondolkodni, a lap fölöslegesnek tartja.

A provísió felemelésére vonatkozó kérelmet természetesen vissza kellett utasítani, miután itt pénzértékekről van szó, akárcsak bankjegyekről. Ezzel szemben *szabadságukra bízták a tőzsdéseknek, kívánnak-e okmány és levélbélyeget tartani vagy nem.* A mi annyit jelent más szóval; ha nem tetszik, hagyj el. Csinos határozat mindenesetre, de erre el lehetek volna a tőzsdések készülve. Mégis jó, ha egy szaklap dolgokat talál ki, mik keresztülvihetetlenek, legalább van mit írnia.

Törvény a gyermekek dohányzása ellen. Londontól írják nekünk: A lordok házában érdekes törvényjavaslatot tárgyaltak a napokban. A törvényjavaslatnak az a célja, hogy a zsenge koru fiuknak a dohány élvezetét megtiltsa. Hasonló törvényt már hoztak pár év előtt, még pedig az alkohol ellen, amely szerint törvényes következmények terhe alatt megtiltották, hogy 16 éven aluli gyermekek szeszes italt fogyasztanak, vagy nekik ilyent adjanak. A mostani törvényjavaslatot Reay lord terjesztette be. A törvény kimondja azt, hogy a trafiktulajdonosnak 16 éven aluli fiuknak nem szabad dohányárut kiszolgáltatni. Ez ellen vétőket

első esetben 20 silling, második esetben 40 silling pénzbírságban marasztalják el, harmadszori kihágás pedig már az engedély megvonását vonja maga után. Reay lord sok helyes szempontból okadatolta meg javaslatát és utalt arra is, hogy az Egyesült Államokban, Kanadában és Uj-Zeelandban már évek óta érvényben van ehhez hasonló törvény és pedig a legkielégítőbb eredménnyel. A javaslat fölött hosszas vita indult meg. Legérdekesebb volt kétségkívül Salisbury püspök beszéde, aki azt követelte, hogy az automata dohányárutitást is tiltsák meg, különben az egész törvényjavaslat semmit sem ér. »Az automata-ipar — mondotta a püspök — kétségkívül gyönyörű haladást tett napjainkban és van olyan elmés szerkezet is, amely hamis pénzdarabokat potyogtat ki, de olyan automatát valószínűleg mégsem lesz képes senki összeállítani, amely egy cigarettázni öhajtó ifju életkorát megállapítsa.« Ez az argumentum nem is tévesztette el hatását és a törvényjavaslatot egy külön bizottságnak osztották ki átdolgozás céljából.

Dohány az angol parlamenti tagoknak. Londontól írják, hogy javaslatot tettek arra nézve, hogy az alsóház könyvtárhelyiségében bocsássanak a ház tagjai részére díjtalanul dohányt rendelkezésre. Csak kevesen tudják, hogy a népképviselők a Házban már hosszabb idő óta ingyen tubákozhatnak. A tubák a ház bejáratánál egy nagy szelencében van elhelyezve s egy rendőr éber őrizetere van bízva. A parlament tagjainak joguk van szelencéjüket megtölteni a parlamenti tubákból, amelynek költségeire évente 200 font sterlinget szánnak. A ház régebbi zárszámadásaiban ez a 200 font sterling helyesen mint burnótét való kiadás szerepelt. Ezt a megjelölést, nem tudni milyen okból, megváltoztatták s azóta a számadásokban tubak szó helyett egy meglepő tétel: a lámpaolaj szerepel. Átvitt értelemben talán arra a szellemi világosságra céloz ez a szó, melyet a képviselő urak a parlamentben ragyogtatnak.

„BOURBON“

szivarkahüvelyk, az egyedüli hüvelyk, amely dohánynagyarusok és különlegességi raktárok részére ajánlható. A hüvelyküzletben divatos verseny sajnos következménye, hogy a dohánynagyarusok és különlegességi raktárok tulajdonosai már nem foglalkozhatnak haszonnal a hüvelyk elárúsításával. Ezen visszás állapotra segitendő ily feltételek mellett, hozza forgalomba az **Elster és Topf** cég a „Bourbon“ szivarkahüvelyeket, a melyek az inreális versenyt kizárják. A „Bourbon“ hüvelyeket kitünő sikerrel vezette be már is több dohánynagyarusító u. m. **Hirsch Jakab budapesti**, továbbá az **aradi, miskolczi, brassói, segesvári, kassai, kolozsvári, szabadkai, prágai, brünni, olmüci, linzi, innsbrucki stb. különlegességi árudák.** Elster és Topf lemergi cég kívánatra szivesen szolgál mintákkal és irlapokkal, melyekből a dohánynagyar- és különlegességi árudák részére biztosított előnyök megtudhatók.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

ORGAN FÜR DAS GESAMMTE TABAKFABRIK U. VERSCHLEISSWESEN, WIE AUCH DER DAZU GEHÖRIGEN FÄCHER

INHALT: Eine wichtige Frage für die Tabak Industrien. — Ein Tabak Central Grossverschleiss in der Hauptstadt. — Vermischte Nachrichten.

Eine wichtige Frage für die Tabak Industrien.

Man kennt die Geschichte des Tobako von ihren Uranfängen an. Man kennt die fanatische Aufnahme, die er bald nach seiner Entdeckung gefunden, kennt auch die Verbote, welche seitens der Regierungen gegen ihn erlassen, wie auch die successive Beliebtheit, deren er sich dann später erfreute, seinen Triumpfzug durch die Welt, seinen Nutzen, den er Handel und Industrie gebracht u. s. w.

Nach und nach haben sich die Staaten ihn als Steuerobjekt erkoren und wie man sieht, mit grossartigem Erfolge, obgleich angenommen werden muss, dass die eigentliche Höhe der möglichen Erträgnisse bisher noch lange nicht ermittelt werden konnte.

Gleichwohl ist der Tabak an allen möglichen Schwankungen in Hinsicht seines Consums, in aller Herren Länder ausgesetztes Genussmittel. Wir haben es dabei mit einem Produkt zu thun, von solch eigenthümlicher Art, dass es nicht verwunderlich wäre, wenn es eines Tages einen doppelten und dreifachen Consum darin gäbe, wie es auch leicht geschehen kann, dass der Tabak als Genussmittel, miteinemal verpönt allmählig beseitigt werden könnte.

Diese Behauptung dürfte bei Vielen auf Widerspruch stossen. Wie? Der Tabak, die Zigarre, die Zigarette könnten jemals entbehrt werden?

Das ist ja Unmöglich, wird Mancher sagen.

Pardon! Über Nacht kann diess allerdings nicht geschehen, aber die Agitation der wissenschaftlichen Grossthuerei, vermag diess gleichwohl zustande zu bringen.

Seit vier Jahrzehnten beobachte ich genau was alles über den Tabak gesagt wird. Bald ist es als Genussmittel gefährlich und durchaus zu vermeiden, bald minder gefährlich und mässig

empfohlen, bald Nerven stärkend und anregend wirksam. Einmal hält man das Nikotin für schädlich, ein andermal den Verbrennungsprozess welcher sich während des Rauchens entwickelt, dann wieder ist es der Fettstoff, von welchem man noch nicht weiss, wohien er zu zählen ist, welcher schaden soll, kurz, ein jeder der Fachgelehrten meint etwas anderes, wodurch der Wirrwarr noch grösser wird. Wirkt der Tabakgenuss schädlich auf den menschlichen Organismus oder nicht? Diese Frage hat meines Wissens noch kein einziger Fachgelehrter decidirt beantwortet. Tausende von Ansichten habe ich im Laufe vieler Jahre darüber vernommen und gelesen, keine einzige jedoch gab es, welche sich nicht hinter ein Meer von „Wenn“ und „Aber“, verschanzt hätte.

Es ist für sämtliche Tabakproduzenten, Tabakindustriellen und Händler ganz besonders aber für sämtliche Monopolstaaten von höchster Wichtigkeit, dass sie der Frage näher treten, ob der Tabakgenuss auf dem menschlichen Organismus schädlich wirkt oder nicht. Diese Frage müsste in einer, jeden Zweifel ausschliessender Weise, genau, und deutlich beantwortet werden um für alle Zeiten festzustellen, ob man es dabei mit einem der Gesundheit nachtheiligem Gifte zu thun hat, oder ob der Tabak nicht etwa im Gegentheil, den menschlichen Organismus günstig beeinflusst, manche Parasiten beseitigt, auf Gehirn und Blutcirculation anregend wirkt et. et.

Vom Standpunkte der hygienischen Massregel, welche in unseren Tagen, die gesammte wissenschaftliche Welt bei jedem Anlasse ergreift, um die gesundheitlichen Verhältnisse zu bessern, von diesem Standpunkte aus, hätte auch schon längst über den Tabakgenuss Positives verlautbart werden müssen. Denn es macht einen recht kläglichen Eindruck auf das Publikum, wenn, je nachdem, von Seite der

gelehrten Welt, bald für bald gegen den Tabakgenuss Stellung genommen wird. Das Publikum glaubt dann gar nichts und offen gestanden, dermalen ist diess auch der Fall.

Ganz besonderes Interesse aber, hat wie gesagt, Production, Handel und Industrie des Tabakes zu bekunden, indem sie diese Frage einer endgiltigen, kompetenden Lösung zuführen müssten.

In erster Reihe wäre jeder Monopolstaat verpflichtet zur Beschickung eines Congresses von durchaus Fachgelehrten, das seinige beizutragen. Es müsste ein Congress einberufen werden, dessen Mitglieder aus den hervorragendsten Professoren, Ärzten, Chemikern, Thierärzten, Naturforschern, Tabakpflanzern und Tabakfabrikanten bestehen würde. Die Mitglieder derselben müssten das Mandat 3 oder 5 Jahre erhalten und während dieser Zeit, Beobachtungen, Versuche, Untersuchungen wie überhaupt alle nothwendigen Mittel in Anwendung bringen, um eine Frage zu lösen, die in der Gegenwart noch immer so ungelöst ist, wie sie es vor einem Jahrhundert war.

Und der Zweck dessen?

Es sollen die theils tendenziösen, theils wichtigthuenden Meinungsabgaben seitens einzelner Autoritäten aus den Spalten der Zeitungen verschwinden und die Welt soll sich entweder des Genusses des Tabakes voll und ganz erfreuen können, oder wenn er wirklich schädlich wirkt, sich desselben entwöhnen. Dermalen genügt es, wenn irgend eine alberne Notiz mittelst der Druckerschwärze die Runde macht, dass man nur mit Zittern und Zagen oder besten Falles mit Vorsicht, sich des Tabakgenusses hingibt. Aber auch für die Hebung der Tabakkultur, für das rasche Vortwärtsschreiten der Tabakindustrie, beziehungsweise Handels wäre es zu wünschen, dass der Artickel selbst allenthalben auf Vertrauen stosse und nicht auf jenes Misstrauen, mit welchem man ihn dermalen begegnet.

Mehr aber noch, als die Monopolstaaten, haben die in Rede stehende Fragen, jene Länder zu lösen, in denen das Tabakmonopol noch nicht eingeführt ist. Und das ist ganz natürlich. Man wird begreifen, dass dem Staate

denn doch ein weit grösseres Vertrauen in dieser Beziehung entgegengebracht wird, als der Privatindustrie. Vielleicht liegt auch hierzu die Ursache, dass der Tabakgenuss, angesichts der vielen Ausfälle, die gegen ihn gerichtet werden, trotzdem noch immer Vertrauen genießt.

Die Privatindustrie hätte somit noch ein weit höheres Interesse davon, den hygienischen Credit des Tabakes, falls er diese verdient, herzustellen und zu befestigen und es sollte uns wundern, wenn man Deutschland nicht in erster Reihe sehen wird, wenn unser bescheidener Vorschlag, früher oder später ausgeführt werden sollte. Denn dass diess geschehen wird, daran ist, angesichts der Wichtigkeit des Gegenstandes nicht zu zweifeln.

A. Hatsek.

Ein Tabak Central Grossverschleiss in der Hauptstadt.

Der Zankapfel, nämlich die Grosstrafik soll in der Hauptstadt verschwinden. Die in Budapest sich befindlichen 1000 Tabakkleinverschleisser erblicken in dem Grosstrafikanten jenes geschäftliche Hinderniss, welches die Ausübung des Tabakkleinverschleisses zur Unmöglichkeit macht.

Und es ist auch nicht im Geringsten übertrieben, wenn die Kleinverschleisser der Hauptstadt dieser Meinung sind. Ist es doch ein ebenso unkaufmännisches, wie auch ein unreeles Vorgehen, wenn die Grossverschleisser dem Staatsschatze angeblich umsonst Dienste leisten, während sie anderseits eigentlich von dem Verdienste den sie den zu ihnen zugewiesenen Kleinverschleissern entziehen leben? Die Täuschung, welche die Grossverschleisser der Hauptstadt begehen, ist eine derartige, dass manche von ihnen in der That vermeinen, es wäre das reellste Geschäft welches sie führen. Vielleicht also eine optische Täuschung? Indes, wir vermögen keinen Menschen von Vernunft für derart befangen zu halten, dass er eine solch klare deutliche Sache wie es die in Rede stehende ist, verkennen könnte. Denn die Tabakgrossverschleisser der Hauptstadt, wissen es sehr gut, und wenn sie es nicht wissen, werden es ihnen ihre Geschäftsbücher sagen, dass die $\frac{6}{10}$ und $\frac{7}{10}$ beziehungsweise $\frac{8}{10}$ Prozent Provision für den Grosstrafik Betrieb, nicht einen Heller mehr als die Kosten decken, welche ihr Geschäft erfordert. Und ebenso gut wissen sie es, dass der Gewinnst aus der Kleintrafik den Nutzen ausmacht, denn sie erzielen und dass daher die 100000 Kronen, welche sie als Kleinverschleissprovision den armen Kleinverschleissern jährlich wegnehmen, nichts anderes denn, als ein

Verdienst sind, welcher einerseits dem Staatsschatz zu Gute kommt, anderseits die 1000 kleinen Existenzen schwer schädigt.

Doch nicht einmal davon kann eigentlich gesprochen werden, dass diesen Betrag der Staatsschatz gewinnt. Denn erstens müssten die Grossverschleisser, wenn diess der Fall wäre, ebenso 1 Prozent Pacht bezahlen für die im Kleinen verkauften Waaren, wie der Kleinverschleisser. Zweitens würde bei Besteuerung des Grossverschleisses die Provision der Grossverschleisser besteuert werden, was dormalen nur dadurch geschieht, indem man Gross und Kleintrafik Provision zusammenzieht, was sehr falsch ist, da die Grosstrafik $\frac{7}{10}$ und der Kleinverschleiss ungefähr 10 Prozent abwirft. Bei einem Umsatze von 15 Millionen Kronen jährlich, macht diess jedoch sehr viel aus.

Die Grosstrafikanten der Provinz haben keine blasse Ahnung davon, wie sehr sie gegen ihre hauptstädtischen Collegen im Nachtheile sind. Dort wo die Provision ebenfalls wie hier nicht mehr ausmacht, als die Kosten, dass heisst die Geschäftsspesen, kann endlich die Provision aus dem Verkaufe des Detailgeschäftes als Entschädigung gelten, obgleich auch diese Manipulation das Ministerium nicht dulden dürfte, da es die Arbeit des Grossverschleissers zu bezahlen verpflichtet wäre. Aber endlich sprechen viele Umstände dafür, dass der Grosstrafikant sich auf irgend eine Art regressire, hauptsächlich aber der Umstand dass der gesammte Betrag viel zu gering ist, als dass von einer schweren Schädigung der Kleinverschleisser gesprochen werden könnte. Dagegen hier in der Hauptstadt liegen die Dinge anders.

Vor Allem wird die Grosstrafik bei uns nicht mehr gebraucht. Sie ist vollständig zwecklos und dient heute nur noch dazu um einigen Leuten für ein geringes Vermögen, hohe Jahresrenten zu bezahlen. Eigentlich könnte man hier von Unternehmen sprechen, die ihr Geschäft von andern Leuten führen lassen Sie nützen das Verschleissrecht derart aus, dass sie sogar die Nebenartikel in einer kolossalen Weise foreiren und mit dem Nutzen welchen diese abwerfen bezahlen manche Grossverschleisser ihre Leute. Man kann also füglich behaupten, dass hier ein Monopol das andere schafft. Der Unternehmer, welcher hier in der Hauptstadt eine Grosstrafik Lizenz besitzt, macht eigentlich das glatteste angenehmste Geschäft mit dem Aerar. Er benöthigt nichts anderes als zwei Sachen um mühelos, ruhig und einträglich seine Existenz zu sichern. Diese Beiden sind: Erstens eine Lizenz welche ihn zur Ausübung seines Geschäftes berechtigt und zweitens 60—100000 Kronen, die er mit 15 bis 20 Prozent sich verzinsen lässt. Diese verhältnissmässig sehr hohe Verzinsung für das Nichtstun und der genialen Idee Andere für sich erbeiten zu lassen, diese Verzinsung haben die 1000 kleinen Existenzen der Hauptstadt zu bezahlen, welche kümmerlich ihr Dasein fristen, während die klugen Unter-

nehmer die Sommerliche Langweile in den europäischen Bädern töten. Man wird zugeben, dass es den Grosstrafikanten der Provinz nicht in Entferntesten so gut geht, wie ihren Budapester Collegen, schon aus dem Grunde, weil sie arbeiten müssen, sonst würden sie auch trotz des Kleinverschleiss gar nichts verdienen.

Und nunmehr kehren wir zu dem Thema zurück welches wir Eingangs erwähnten. Die hauptstädtischen Grosstrafiken sollen aufhören zu existiren, zum Segen und zum Nutzen den Kleintrafikanten.

Man beabsichtigt endlich einem Zustande ein Ende zu machen, welcher weder zeitgemäss, noch gerechterweise geduldet werden kann. Man kann unmöglich einiger Leute wegen, die Kapitalisten sind und die auch sonst vom Staate oder der Stadt genügendes Einkommen haben, tausend Familien darben lassen, Menschen die für den Staat ehrlich arbeiten und kaum mehr als das Brot verdienen. In dieser Ansicht sind nicht nur selbstverständlich sämtliche Kleintrafikanten der Hauptstadt eines Sinnes, es sind diess auch die maasgebenden Kreise des Finanz-Ministeriums, nicht minder aber auch eine bedeutende Anzahl Abgeordneter, welche die Petition der Tabakverschleisser der Hauptstadt unterstützen werden.

Eine radikale Umänderung in dieser Richtung soll demnächst erfolgen. Die Grosstrafiken in der Hauptstadt, als dormalen nicht mehr nothwendig, sollen aufhören zu existiren. An deren Stelle aber soll eine Centralverschleissstelle errichtet werden, die Überraschendes bieten und sowohl dem Aerar, als den Kleinverschleissern nachtheilige Vortheile sichern wird.

Vermischte Nachrichten.

Hazai ipar. Unsere Leser kennen unsere Anschauungen über jene Artikel, welche in den Tabaktrafiken als Rauchrequisiten verkauft werden. Wir waren und sind stets der Ansicht, dass dabei in erster Reihe das Interesse des Verkäufers, in zweiter Reihe dasjenige des Käufers maasgebend sein muss, um einen Artikel in den Trafiken einzuführen, Ferner, darf es auch nicht vorkommen, dass der Käufer minderwerthige Waare erhält, bloss deshalb weil diese ein vaterländisches Erzeugniss ist.

Umso schändlicher aber ist es, wenn der Tabakverschleisser, Waaren auf Lager hält, welche fremder Provenienz sind und dabei schlechter und theurer, als sie die Fabrikanten der Heimath liefern.

Jawohl, es ist eine Schlechtigkeit, wenn sich Grosstrafikanten dazu hergeben, ihren Kleinverschleissern eine Waare aufzudrängen, wie diejenige es ist, welche die Firma *Heister in Chrast* in Böhmen liefert. Es sind dies Zigarrenspitze aus Papier, bekanntlich eine Waare, die sogar Schulkinder erzeugen können und die mancher ebenso gut und besser, aber auch viel billiger hier in Ungarn erhalten kann. In dem Tabakgrosverschleisse des VI. und VII. Bezirks, werden

diese Papierspitze an die Trafikanten verkauft. Bei der gleichgiltigkeit welche wie Kleinnerschleisser derartigen Dingen entgegenbringen, darf es nicht Wunder nehmen, wenn der in Österreich Steuer bezahlende Fabrikant unser gutes Geld hinausschleppt und wenn auch dadurch viele kleine Existenzen dieser Branche in Ungarn zu grunde gehen. Von ungarischen Tabakverschleisseern aber, welche vermöge dessen, wie die Kleinverschleisser zu ihnen ins Haus kommen, es leicht haben, dem tschechischen Fabrikanten dienlich zu sein, ist es zu verlangen, dass Sie zumindest soviel Patriotismus an den Tag legen um diese Cigarrenspitze nicht in Verkehr zu bringen. Sollte auch diese unsere Aufforderung nichts nützen, dann werden wir dem Finanz — und Handels Ministerium einen Vorschlag unterbreiten, Wo man eigentlich anfangen muss, die ungarische Industrie zu unterstützen.

In eigener Sache. Von Seite vieler Tabakverschleisser wird uns mitgetheilt, dass in ihren Geschäftslokalen häufig Quittungen überreicht werden, welche auf ein Abbonement auf den *Dohányárusok Közlönye* lauten. Manche Tabakverschleisser wurden sogar bereits getäuscht, indem sie ein anderes sogenanntes «Fachblatt» bezahlten, welches weder mit dem Fache welches wir vertreten, noch mit unserer Tendenz die wir verfolgen, auch nur im Entferntesten ähnlich ist. Wir machen daher unsere geschätzten Leser

höflichst darauf aufmersam, dass sie den Titel unseres Blattes genau beachten mögen und uns jeden Versuch der Täuschung sofort zur Anzeige bringen.

Auch ein Erfolg. Haben wir es nicht vorher gesagt, dass das Ansuehen der österreichischen Tabakverschleisser wegen Ermangelung der Provision bei Stempel und Briefmarken, als lächerlich befunden werden wird.

Die armen Kleinverschleisser in Österreich sind halt wieder einem sagenannten »Fachblatte« aufgesessen. Dieses Fachblatt, in Ermangelung wirklichen Lesestoffes, vermeinte die Gunst der Kleintrafikanten dadurch zu gewinnen. Urenn es solche Dinge schreibt, die natürlich jedem Trafikanten angenehm und willkommen wären. Ob es auch durchführbar und überhaupt möglich ist, derartige Sachen durchzusetzen darüber vorher nachzudenken. hält es das Blatt für überflüssig.

Der Bescheid des Ministerium wegen Erhöhung der Verschleissprovision nach Stempel und Briefmarken musste natürlich abgewiesen werden, da es sich ja um Geldwerthe dabei handelt, wie es die Banknote selber ist. Dagegen wurde den *Tabaktrafikanten freigestellt, die Stempel und Postwerthzeichen zu halten oder nicht.* Das heisst also mit anderen Worten: Wenn Du nicht willst, so lass es eben bleiben: Ein netter Bescheid, auf welchen übrigens die Trafikanten hätten gefasst sein können. Es ist halt doch gut, wenn ein Fachblatt solche Dinge erfindet, die nicht ausgeführt werden können, zumindest hat es Stoff zu Schreiben.

A legjobb gyúfa a legolcsóbb!!

Kétségtelenül ilyen a következő, mindenütt jól ismert fajta:

Biztonsági gyújtó:

Honvédszobor gyújtó
Millenium
Népgyufa
Buzbrothers (svédgyufa
karddal)

Krokodil gyufa
Eiffel torony gyufa
Telegráf

Szalony gyújtó:

Millenium gyújtó
Népgyufa
Germán gyufa
Krokodil
Pearlmatches.

Ezen fajok, kitünő minőségüknél fogva, több világkiállításon nyertek díjakat legutóbb Párisban 1900-ban, Grand Prix-t és arany érmet. (Pojatzi cég)

Raktárak Budapesten:

DARVAS S. ÉS TÁRSA
V., Hold-utcza 9.

LOTTER ÁGOST
VI., Kemnitzer-utcza 10.